

Verslag 'Examens in uitvoering' 29-3-2019

Op 29 maart 2019 verzorgde Examenservice MEI weer een uitwisselingsbijeenkomst met dit jaar als thema Examens in uitvoering. De rode draad was het borgen van de kwaliteit van het examenproces. Actief betrokkenen vanuit het onderwijs verzorgden acht verschillende workshops.

De bijeenkomst werd bezocht door bijna 130 vertegenwoordigers van de betrokken brancheorganisaties en bedrijven en docenten, examencommissieleden, examineringsdeskundigen en managers van aangesloten scholen. Hieronder volgt een kort verslag van de diverse workshops met daarin verwerkt de vragen en discussies die aan de orde zijn geweest of door deelnemers via de evaluatiekaartjes zijn gemeld.

Bij de voorbereiding en uitvoering van het programma waren betrokken:

Jolanda Buwalda, Martin van Gent, Anna Hendrikse, Jasper van der Hoeven, Ashley Jongmans, Arjan Kompanje, Fadi Korja, Yvonne Ris, Cokky Schoof, Gerda Sinnema, Joke Steenbruggen, Jannet Tiegelaar, Chris Venema, Paul Verschoor

Examenopdrachten zelf ontwikkelen

Voor elke uit te voeren Proeve van Bekwaamheid is een examenopdracht nodig. U kunt hiervoor gebruik maken van de vaststaande examenopdracht van Examenservice, maar deze mag u ook vervangen door een eigen examenopdracht. Hierbij moet u de aanwijzingen van Examenservice volgen die zijn opgenomen in het Servicedocument. Voor het maken van een eigen examenopdracht kunt u de aanvulopdracht gebruiken. Hierin hoeft u alleen de rode teksten te vervangen door eigen tekst.

Tijdsduur examen

Eén van de aanwijzingen in het Servicedocument betreft de tijdsduur van het examen. U mag van deze tijdsduur afwijken, mits u dit inhoudelijk verantwoordt in het examendossier van de student.

- Als u voor een opleiding regelmatig afwijkt van de genoemde tijdsduur ontvangt Examenservice daar graag bericht van. Wij kunnen de tijdsduur in het Servicedocument dan zo nodig aanpassen.

Examens voor Bouwopleidingen

Sinds anderhalf jaar biedt Examenservice ook examens aan voor Bouwopleidingen op alle niveaus. In deze workshop, bezocht door belangstellenden uit de Bouw die nog (relatief) weinig ervaring hebben met de examens van Examenservice, werden de verschillende examenproducten en het ontwikkelproces toegelicht. Uit de discussie bleek dat scholen behoefte hebben aan (aanvul)opdrachten per Kerntaak én aan examenopdrachten die geschikt zijn voor de verschillende contexten binnen de Bouw.

Middenkader Engineering - Technicus

Ook bij Middenkader Engineering is sprake van verschillende contexten. Dit levert in de praktijk dan ook zeer diverse examenopdrachten op. De diversiteit bleek thema in de hele workshop:

- scholen examineren met verschillende deelopdrachten of één afsluitende opdracht;
- studenten sluiten één, enkele of alle Kerntaken af in de beroepspraktijk;
- de doorlooptijd van examens varieert van enkele weken tot een half jaar.

Door de lange doorlooptijd van de examenprojecten Technicus Engineering bestaat het risico dat er minder grip en zicht is op de examinering. Dit risico is te beperken door tijdens de examenperiode regelmatig contactmomenten met de student in te plannen.

Uitwisselen is waardevol

Diverse deelnemers hebben laten blijken de onderlinge uitwisseling (tussen scholen onderling, maar ook tussen scholen en bedrijven) zeer te waarderen. Dit past ook goed in de *van-voor-door*-filosofie van Examenservice. Wij zijn van plan volgend jaar weer een uitwisselingsbijeenkomst te organiseren. Maar uitwisseling hoeft zich niet te beperken tot deze jaarlijkse bijeenkomst. Ook in Ontwikkelplatforms is uitvoerig gelegenheid met collega's van gedachten te wisselen.

Examens in route 1

Sinds 1 augustus 2018 is de regelgeving voor inzetten van valide exameninstrumenten via route 1, 2 of 3 van toepassing. Gebruik van exameninstrumenten van een examenleverancier valt binnen route 1. De examencommissie heeft bij exameninstrumenten in route 1 de volgende taken:

- vaststellen of het proces van ontwikkelen en vaststellen bij de examenleverancier volgens afspraken is verlopen;
- exameninstrumenten vaststellen bijvoorbeeld op basis van een steekproef;
- indien een examenopdracht wordt vervangen deze vooraf vaststellen.

Scholen zoeken nog naar de beste manier om het vaststellingsproces van examenopdrachten in te richten. Het is goed om te weten dat examenopdrachten ook *namens* de examencommissie kunnen worden vastgesteld, bijvoorbeeld door een docent die ter zake kundig is. Dit moet dan vanzelfsprekend zijn vastgelegd in de werkwijze van de examencommissie.

Register Gekwalificeerd Praktijkbeoordelaar

Naast het vaststellen van exameninstrumenten en examenopdrachten heeft de school ook de taak grip en zicht te houden op de kwaliteit van (onder andere) praktijkbeoordelaars. Het Register Gekwalificeerd Praktijkbeoordelaar, opgezet op verzoek van scholen en O&O-fondsen, is hierbij een hulpmiddel. In het Register houdt de school bij of de beoordelaars voldoen aan de afgesproken criteria, of en hoe vaak de beoordelaar examineert en of hij bijscholing heeft gevolgd. Tijdens de workshop gaven scholen aan behoefte te hebben aan een landelijke training voor praktijkbeoordelaars.

Onbekend maakt (nog) onbemind

Het Register blijkt nog weinig bekend onder scholen en bedrijven. De werkgroep met vertegenwoordiging van scholen en branches zullen hier actie op ondernemen. Als er meer gebruikerservaringen zijn verzameld kan het Register zo nodig ook op punten worden verbeterd.

Digitale omgeving

Naast het Register Gekwalificeerd Praktijkbeoordelaar heeft Examenservice in de afgelopen tijd nog een andere digitale service ontwikkeld, namelijk de Digitale Omgeving. Hierin is het examenproces met alle bijbehorende documenten gedigitaliseerd. In de afgelopen tijd zijn op diverse scholen voorlichtingen en trainingen georganiseerd. De eerste scholen doen inmiddels ervaring op met kleine groepen studenten.

Keuzedeexamens

In de Digitale Omgeving zijn de examens voor de opleidingen opgenomen, maar die voor de Keuzedelen nog niet, in afwachting van landelijke duidelijkheid over de plaats van Keuzedelen binnen diplomering. Dat deze duidelijkheid zeer gewenst is bleek ook uit vragen tijdens deze workshop.

De Keuzedeexamens worden op vergelijkbare manier uitgewerkt als de examens voor de opleidingen. Haalbaarheid en uitvoerbaarheid blijven hierbij een aandachtspunt. Tijdens de Ontwikkelplatforms voor deze examens komen deze aandachtspunten ook altijd aan de orde. Daarnaast blijven we met elkaar nadenken over nog beter uitvoerbare en organiseerbare vormen van examinering van Keuzedelen.

Alternatieve scenario's in examens en werkwijzen

Dat deden ook de deelnemers van deze laatste workshop, waarin met elkaar werd gedeeld hoe we de toekomst van examinering zien. Scholen en bedrijven zien toekomst in een meer modulaire benadering van onderwijs en examinering. In de modulaire benadering leiden zogenoemde credits of een serie (deel)certificaten tot een diploma. Aandachtspunten bij een dergelijke benadering zijn onder andere niveaubewaking, gelijkwaardige afsluiting, gelijkwaardige examensituaties en internationaal vergelijkbare diploma's. Om na te denken over examens die ook in het geschetste toekomstbeeld bruikbaar zijn vormt Examenservice in de komende tijd 'slimme groepjes'.

Slimme groepjes

Bij verschillende workshops is gemeld dat men in de praktijk soms moeite heeft met het grote aantal criteria dat moet worden beoordeeld. Kunnen de examens compacter? Dit punt zal in de slimme groepjes nadrukkelijk aan de orde komen.

Wij danken alle betrokkenen en deelnemers voor hun actieve houding tijdens deze uitwisselingsbijeenkomst en ontmoeten eenieder graag weer bij volgende activiteiten van Examenservice MEI.